

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie zmienionego wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych, uchylającego decyzję nr 1336/97/WE

COM(2013) 329 final – 2011/0299 (COD)

(2014/C 67/27)

Sprawozdawca: **Jacques LEMERCIER**

Parlament Europejski, w dniu 10 czerwca 2013 r., oraz Rada, w dniu 14 czerwca 2013 r., działając na podstawie art. 172 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiły zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

zmienionego wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych, uchylającego decyzję nr 1336/97/WE

COM(2013) 329 final – 2011/0299 (COD).

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 30 września 2013 r.

Na 493. sesji plenarnej w dniach 16–17 października 2013 r. (posiedzenie z 16 października) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 121 głosami – 2 osoby wstrzymały się od głosu – następującą opinię:

Niniejsza opinia nawiązuje do sześciu wcześniejszych opinii EKES-u dotyczących instrumentu „Łącząc Europę” i związanych z nim wytycznych, które Komisja Europejska przedstawiła w październiku 2011 r. Są to opinie: **TEN/468** ⁽¹⁾ w sprawie instrumentu „Łącząc Europę” (sprawozdawca: Raymond Hencks), **TEN/469** ⁽²⁾ w sprawie wytycznych dla sieci telekomunikacyjnych (sprawozdawca: Antonio Longo), **TEN/470** ⁽³⁾ w sprawie wytycznych dotyczących infrastruktury energetycznej (sprawozdawca: Egbert Biermann), **TEN/471** ⁽⁴⁾ w sprawie wytycznych dotyczących sieci transportowej (sprawozdawca: Stefan Back) oraz **TEN/472** ⁽⁵⁾ w sprawie inicjatywy dotyczącej obligacji projektowych (sprawozdawca: Armin Duttine).

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Jak już wielokrotnie stwierdzał w poprzednich opiniach, EKES jest przekonany, że upowszechnienie dostępu do szerokopasmowego internetu stanowi kluczowy warunek rozwoju gospodarki europejskiej i jest nieodzownym elementem w procesie tworzenia nowych miejsc pracy.

1.2 Ponadto zdaniem EKES-u tworzenie jednolitego rynku cyfrowego, które stanowi jeden z priorytetów UE, wymaga wzajemnych połączeń między sieciami krajowymi i interoperacyjności tych sieci. Jest to też niezbędnym elementem pozwalającym pokonać odizolowanie licznych obszarów znajdujących się w trudnej sytuacji pod względem gospodarczym czy kulturowym.

1.3 Niemniej jednak 8 lutego 2013 r. Rada, za pośrednictwem nowych wieloletnich ram finansowych, zmniejszyła budżet na cyfrowy instrument „Łącząc Europę” do 1 mld EUR.

Zmieniony wniosek uwzględnia najnowsze stanowiska, jakie zajęto w Radzie, i stanowisko właściwej komisji Parlamentu Europejskiego.

1.4 EKES ubolewa więc nad tym, że zmieniony wniosek Komisji oznacza daleko idące okrojenie początkowo planowanego budżetu (9,2 mld EUR) do 1 mld EUR, oraz nad tym, że Komisja była zmuszona zasadniczo zmienić projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczące rozwoju sieci szerokopasmowych i infrastruktury usług cyfrowych. Zdaniem EKES-u nieuniknione zamrożenie licznych projektów, jakie pociąga za sobą ta decyzja, może oznaczać, że UE straci przewagę technologiczną, jaką zyskała w wielu strategicznych sektorach.

1.5 EKES podkreśla, że w związku z drastycznym zmniejszeniem pierwotnie planowanego budżetu Komisji bardzo trudno będzie skutecznie i sprawiedliwie rozdzielić środki przewidziane w rozporządzeniu.

1.6 Niemniej jednak EKES wyraża zadowolenie z tego, że potwierdzono wagę zasady neutralności technologicznej, która ma podstawowe znaczenie dla istnienia prawdziwie otwartego internetu. EKES przypomina, że zasoby trzeba przeznaczać na rozwiązania sieciowe, które są otwarte oraz dostępne w sposób niedyskryminujący nikogo i po cenach przystępnych dla obywateli i przedsiębiorstw.

1.7 EKES ponawia apel o opracowanie map o zasięgu europejskim, krajowym i regionalnym wskazujących białe plamy, jeśli chodzi o dostęp szerokopasmowy, i ułatwiających pojawianie się nowych inicjatyw publicznych i prywatnych. Komisja przyznaje, że żadne państwo członkowskie ani żaden inwestor nie są gotowi do finansowania usług transgranicznych.

⁽¹⁾ Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 116.

⁽²⁾ Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 120.

⁽³⁾ Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 125.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 130.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 134.

1.8 Aby wzmocnić interoperacyjność między sieciami telekomunikacyjnymi, ważne jest również rozpoczęcie współpracy z krajami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi.

1.9 Zdaniem EKES-u pojawienie się licznych nowych operatorów, choć zachęciło do innowacji i przyniosło spadek cen dla konsumentów, spowodowało znaczne zmniejszenie marży publicznych i prywatnych operatorów zasiedziających i tym samym ograniczyło lub wręcz wyeliminowało ich możliwości inwestycyjne. EKES sądzi, że potrzebna jest nowa europejska polityka dotycząca regulacji sieci – wywołująca pozytywne sprzężenie zwrotne w dziedzinie konkurencji – i że musi ona prowadzić do zdecydowanych i skoordynowanych działań wielkich europejskich operatorów tak, aby po wyjściu z kryzysu udało się nadrobić opóźnienia w rozwoju sieci szybkiego i bardzo szybkiego internetu oraz zlikwidować obszary bez dostępu szerokopasmowego.

1.10 EKES ubolewa nad tym, że w odniesieniu do tak ważnej tematyki Radzie, Parlamentowi i Komisji nie udało się osiągnąć jednomyślności. Mając na uwadze wielkość nowego budżetu, EKES sądzi, że priorytetem pozostaje dostęp wszystkich obywateli do internetu, rozwój sieci szerokopasmowej oraz ogólnoeuropejskie platformy usługowe.

1.11 EKES wyraża konsternację z powodu tego, że Komisja – jak twierdzi jej przedstawiciel, na wniosek Rady – usunęła w zmienionym tekście (art. 8) odniesienie do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Niemniej Komitetowi bardzo zależy na tym, aby przekazywano mu sprawozdanie, o którym mowa w art. 8.

1.12 Wreszcie EKES ponownie podkreśla, że obecnie absolutnie niezbędne jest uznanie dostępu do internetu za usługę powszechną.

2. Streszczenie zmienionego wniosku Komisji

2.1 Celem europejskiej agendy cyfrowej jest, między innymi, wdrażanie transgranicznych internetowych usług publicznych mających na celu ułatwienie mobilności przedsiębiorstw i obywateli. By mógł powstać jednolity rynek, niezbędna jest więc interoperacyjność pojawiających się usług cyfrowych.

2.2 Unia Europejska wyznaczyła sobie ambitne cele dotyczące rozwoju i upowszechnienia dostępu szerokopasmowego do 2020 r. W przedstawionym 29 czerwca 2011 r. komunikacie zatytułowanym „Budżet z perspektywy »Europy 2020« ” dotyczącym kolejnych wieloletnich ram finansowych (2014–2020) zaproponowano utworzenie instrumentu „Łącząc Europę” i przeznaczenie 9,2 mld EUR na sieci i usługi cyfrowe.

2.3 Jednak 8 lutego za pośrednictwem nowych wieloletnich ram finansowych Rada zmniejszyła budżet na instrument „Łącząc Europę” do 1 mld EUR. Opracowany na tej nowej podstawie zmieniony wniosek w miarę możliwości uwzględni najnowsze stanowiska zajęte w Radzie i właściwej komisji Parlamentu Europejskiego. Ma on na celu skoncentrowanie zaangażowania instrumentu „Łącząc Europę” na mniejszej liczbie projektów z zakresu infrastruktury usług cyfrowych, w oparciu o zestaw rygorystycznych kryteriów stosowanych do określenia

priorytetów oraz przewiduje ograniczony wkład w projekty dotyczące łączy szerokopasmowych wnoszony za pośrednictwem instrumentów finansowych, w celu zwiększenia inwestycji prywatnych, jak również inwestycji ze źródeł publicznych innych niż instrument „Łącząc Europę”.

2.4 Mimo ograniczonego wsparcia finansowego w zakresie łączy szerokopasmowych wniosek ustanawia ramy umożliwiające szersze zaangażowanie podmiotów instytucjonalnych i gospodarczych, takich jak Europejski Bank Inwestycyjny.

2.5 Podstawowym celem rozporządzenia jest usprawnienie transmisji cyfrowej oraz usunięcie wąskich gardeł. W zamieszczonych w załączniku wytycznych przedstawiono projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w zakresie rozwoju infrastruktury usług cyfrowych i sieci szerokopasmowych. Projekty te powinny zapewnić zwiększenie konkurencyjności gospodarki europejskiej, w tym małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), wspierać rozwój wzajemnych połączeń między sieciami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz ich interoperacyjność i dostęp do nich, a także wspierać rozwój jednolitego rynku cyfrowego.

2.6 W związku z trudną sytuacją na rynku uzasadnienie ekonomiczne inwestycji w sieci szerokopasmowe i w projekty polegające na udostępnianiu podstawowych usług publicznych przez internet wydaje się ograniczone, choć jednolity rynek cyfrowy cechuje znaczny potencjał wzrostu.

2.7 Przewidziano bezpośrednie dotacje dla infrastruktury usług cyfrowych, aby usunąć przeszkody utrudniające wprowadzanie usług w ramach interoperacyjnych sieci. W większości przypadków platformy te są w pełni finansowane przez UE ze względu na brak podmiotów w naturalny sposób będących właścicielami europejskiej infrastruktury usług interoperacyjnych.

2.8 Jest jasne, że żadne państwo członkowskie ani żaden inwestor nie są gotowi do finansowania usług transgranicznych. Unijna wartość dodana jest zatem wysoka.

2.9 Corocznie, zależnie od dostępności funduszy i zdefiniowanych priorytetów, określone elementy infrastruktury usług cyfrowych będą wybierane do realizacji. Z uwagi na europejski kontekst budżetowy wsparcie publiczne będzie musiało pochodzić z innych źródeł niż instrument „Łącząc Europę”, w szczególności ze źródeł krajowych i europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Sam instrument „Łącząc Europę” będzie w stanie finansować jedynie ograniczoną liczbę projektów związanych z dostępem szerokopasmowym, jednakże ułatwi skuteczną alokację europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (funduszy ESI) poprzez wykorzystanie środków przeznaczonych na programy operacyjne. Wkład ten będzie jednak można wykorzystać wyłącznie w danym państwie członkowskim. Jeśli chodzi o sieci szerokopasmowe, we wniosku ograniczono się jedynie do określenia mechanizmu podziału między innymi środków z funduszy strukturalnych.

2.10 Utrzymano zasadę neutralności technologicznej.

3. Uwagi ogólne EKES-u

3.1 Wykreślono projekty dotyczące „transeuropejskich sieci szkieletowych o wysokiej przepustowości łączących organy administracji publicznej” oraz „rozwiązań z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych na potrzeby inteligentnych sieci energetycznych oraz inteligentnych usług energetycznych”.

3.2 Zarzucano rozwój nowej infrastruktury usług cyfrowych ułatwiających „przeprowadzkę z jednego kraju UE do innego”, „europejskiej platformy służącej do powiązania usług online z dziedziny pracy i ubezpieczeń społecznych” oraz „internetowej współpracy administracyjnej”.

3.3 Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego dodała dodatkową infrastrukturę usług cyfrowych w następujących zakresach: „rozwój infrastruktury w transporcie publicznym w celu umożliwienia stosowania bezpiecznych i interoperacyjnych usług mobilnych w miejscu zamieszkania”, „platforma internetowego rozstrzygania sporów”, „europejska platforma dostępu do zasobów edukacyjnych”, „transgraniczne interoperacyjne elektroniczne systemy fakturowania”.

3.4 Niemniej Parlament wprowadził bardzo ambitny cel dotyczący szybkości transmisji („1Gb/s tam, gdzie jest to możliwe, i powyżej”).

3.5 Realizacja celu określonego w agendzie cyfrowej dla Europy, polegającego na wdrożeniu szerokopasmowej, dostępnej dla wszystkich infrastruktury cyfrowej o dużej przepustowości – z wykorzystaniem technologii stacjonarnych i bezprzewodowych – wiąże się z koniecznością zastosowania środków eliminujących tzw. cyfrowe wąskie gardła. Ze względu na bardzo daleko idące okrojenie początkowo planowanego budżetu (9,2 mld EUR) do 1 mld EUR Komisja była zmuszona zasadniczo zmienić projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczące rozwoju sieci szerokopasmowych i infrastruktury usług cyfrowych.

3.6 Zgodnie ze stanowiskiem przedstawianym wielokrotnie w poprzednich opiniach, EKES jest przekonany, że upowszechnienie dostępu do szerokopasmowego internetu stanowi kluczowy warunek rozwoju nowoczesnej gospodarki i jest nieodzownym elementem w procesie tworzenia nowych miejsc pracy, poprawy spójności, budowania dobrobytu i działania na rzecz włączenia cyfrowego mieszkańców oraz całych obszarów znajdujących się w niekorzystnym położeniu gospodarczo-kulturowym.

3.7 Określenie celów i priorytetów opracowywanych z myślą o tym projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania pozwala spełnić podstawowe wymogi w zakresie optymalnego wykorzystania zasobów finansowych i realizacji ściśle określonych założeń, pozwalając uniknąć rozproszenia środków.

3.8 EKES wyraża zadowolenie z tego, że potwierdzono wagę zasady neutralności technologicznej, która ma podstawowe znaczenie dla istnienia prawdziwie otwartego internetu.

3.9 EKES przypomina, że zasoby trzeba przeznaczać na rozwiązania sieciowe, które są otwarte oraz dostępne w sposób niedyskryminujący nikogo i po cenach przystępnych dla obywateli i przedsiębiorstw. EKES podkreśla jednak, że w związku z drastycznym zmniejszeniem budżetu Komisji bardzo trudno będzie sprawiedliwie rozdzielić środki przewidziane w rozporządzeniu.

3.10 Jest niemniej jasne, że żadne państwo członkowskie ani żaden inwestor nie są gotowi do finansowania usług transgranicznych. Unijna wartość dodana jest zatem wysoka. EKES ponawia swój apel o opracowanie map o zasięgu europejskim, krajowym i regionalnym wskazujących białe plamy, jeśli chodzi o dostęp szerokopasmowy, i ułatwiających pojawianie się nowych inicjatyw publicznych i prywatnych. Aby wzmocnić interoperacyjność między sieciami telekomunikacyjnymi, ważne jest również rozpoczęcie współpracy z krajami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi.

3.11 Zdaniem EKES-u pojawienie się licznych nowych operatorów, choć podniosło dynamikę konkurencji i przyniosło spadek cen dla konsumentów, spowodowało znaczne zmniejszenie marży operatorów zasiedziały i tym samym ograniczyło ich możliwości inwestycyjne. Trzeba więc pomyśleć o nowej europejskiej polityce dotyczącej regulacji sieci, umożliwiającej znaczny i skoordynowany udział wszystkich europejskich podmiotów z tego sektora tak, aby po wyjściu UE z kryzysu udało się nadrobić opóźnienia w rozwoju sieci szybkiego i bardzo szybkiego internetu.

4. Szczegółowe uwagi EKES-u

4.1 EKES ubolewa nad tym, że w odniesieniu do tej bardzo ważnej tematyki zdania Rady, Parlamentu i Komisji są tak bardzo podzielone.

4.2 Nawet wtedy gdy na sieci telekomunikacyjne – sieci szerokopasmowe i platformy usługowe – planowano przeznaczenie 9 mld EUR, wyzwanie było niemałe. Z uwagi na wysokość nowego budżetu uzasadnione wydaje się przeznaczenie tych środków na finansowanie projektów, które położą fundamenty pod przyszłe projekty, których realizację, ze względów finansowych, obecnie odłożono.

4.3 Tworzenie jednolitego rynku cyfrowego wymaga istnienia wzajemnych połączeń między sieciami krajowymi i interoperacyjności tych sieci. W nowym kontekście zmniejszonego budżetu Komisja musi bardzo ściśle przestrzegać kryteriów wyboru projektów do finansowania oraz na bieżąco monitorować i oceniać ich realizację.

4.4 EKES przypomina, że projekty te mogą pomóc MŚP uzyskać dostęp do gospodarki cyfrowej i ostatecznie stworzyć nowe stabilne miejsca pracy. EKES apeluje o regularne publikowanie sprawozdań z wykorzystania środków.

4.5 Wreszcie EKES ponownie podkreśla, że obecnie absolutnie niezbędne jest uznanie dostępu do internetu za usługę powszechną.

4.6 Mając na uwadze stosunki międzyinstytucjonalne, EKES ze zdumieniem, które przeszło w konsternację, stwierdził, że Komisja usunęła w zmienionym tekście (art. 8) odniesienie do EKES-u i KR-u. Podczas obrad, a także na forum Komitetu przedstawiciel Komisji wyjaśnił, że zmianę tę wprowadzono na wniosek Rady.

Być może problematyczne okazało się słowo „przekazywane”. Niemniej Komitet z naciskiem podkreśla, że bardzo mu zależy na otrzymywaniu sprawozdania, o którym mowa w art. 8.

Bruksela, 16 października 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE
